

Міжнародний досвід Німеччини та США під час допиту у кримінальному провадженні України

Юзько К.М., курсант 306 навчальної групи ННІ №1 НАВС.

Науковий керівник: доцент кафедри кримінального процесу НАВС Мельник О.В.

Допит є однією з першочергових слідчих дій, від його якісного проведення залежить подальший перебіг і результат досудового розслідування. Саме тому необхідно досить серйозно підходити до цієї слідчої дії, а особливо коли йдеться про проведення слідчих дій з неповнолітніми особами. Адже слідчі дії пов'язані з неповнолітніми потребують особливого підходу.

Стан молодіжної злочинності в багатьох країнах Європи свідчить про належність молоді до однієї з найбільш вразливих груп населення. Саме тому молодіжна злочинність постійно перебуває в полі зору громадськості, правоохоронних органів, а також є предметом широких наукових досліджень.

Міжнародні принципи й норми, що стосуються ювенальної юстиції, закріплені, перш за все, у Конвенції ООН про права дитини, у "Пекінських правилах", "Ер – Рядських керівних принципах". Вказані міжнародні стандарти мають бути інтегровані до системи національного законодавства кожної з держав, що підписали Конвенцію ООН про права дитини. Міжнародна спільнота висловлює думку про те, щоб країна відповідала сучасним вимогам, необхідна певна спеціалізована система судочинства стосовно неповнолітніх, яка водночас є важливим інститутом системи захисту прав дитини.

Ювенальне право забезпечує правове регулювання стосунків між батьками і дітьми, пов'язаних з турботою батьків про дітей. Воно виступає, передусім, одним із елементів системи заходів, що забезпечують нормальний розвиток підлітків і молоді, та неізолюваних від загальних завдань держави у цій сфері. Неповнолітньому надається допомога в розвитку та вихованні у вигляді соціально-педагогічних пропозицій і послуг.

Фундаментальний принцип ювенального кримінального права Німеччини полягає у виховній ідеї, згідно з якою основною метою кримінально-правових заходів, що застосовуються до неповнолітніх, має виступати спеціальна індивідуальна превенція. Законом про суд у справах неповнолітніх (Jugendgerichtsgesetz (JGG)) передбачається, що застосування ювенального кримінального права повинно запобігти, передусім, новим злочинам молоді людини.

Однією зі складових ювенального права Німеччини є судочинство у справах неповнолітніх. Воно поєднує приписи як матеріально-правового, так і процесуального характеру, враховує вікові особливості неповнолітнього й особливі принципи ювенального права. Основні положення судочинства у справах неповнолітніх визначені в Законі про суд у справах неповнолітніх (далі – JGG) 1953 р., які зі змінами та доповненнями діють і сьогодні. Водночас JGG не є єдиним джерелом ювенального кримінального судочинства. На неповнолітніх поширюються і загальні приписи німецького законодавства, але лише такі, що не суперечать або неврегульовані JGG.

Ознайомлення з інструкцією по допиту офіцерами в США свідчить про значний збіг більшості організаційних і тактичних моментів допиту у нас, і у американців. У той же час є багато прийомів і підходів котрі суттєво відрізняються. Діяльність поліції у США спрямована на людське, чуйне ставлення до допитуваного, це повинно стати і нашою зброєю у боротьбі за справедливість закону.

Допит зазначеної категорії осіб проводиться за правилами, визначеними у ст. 226 КПК України. в присутності законного представника, педагога або психолога.

Допит малолітньої або неповнолітньої особи не може продовжуватися без перерви понад одну годину, а загалом понад дві години на день. А також роз'яснюється обов'язок про необхідність надавати правдиві показання, не попереджуючи про кримінальну відповідальність за відмову від надання показань і за завідомо неправдиві показання

Все це обумовлює необхідність удосконалення правової регламентації розслідування розширення науково-технічного та тактичного арсеналу слідства, підвищення професійної майстерності слідчих та оперативних працівників. Одним із засобів цього повинно стати вивчення і використання досвіду держав, які можуть бути класифіковані як правові.